

Casus Moralis

Titius, alicujus pagi parochus, hoc tibi fatetur:—

1. Sui animi levaminis causa necnon, eodemque tempore, ad domus agrosque emendos ut postea cum lucro vendat, saepius a paroecia abscedit;

2. Virum publice concubinarium apoplexia in agro suo correptum atque post horam cum parvo crucifixo prae manibus ab aliis inventum, oleo sacro inunxit eique sepulturam ecclesiasticam concessit;

3. Tandem poenitens factus, praesertim propter scelera in primo casu commissa, apud Canonicum Poenitentiarium Civitatis Sengleae confessionem peragere desiderat.

Quaeritur :

1. Quaenam sint requisita in subjecto instituendo a) parochus et b) Can. Poenitentiarium.

2. Quid in primo et secundo casu de modo agendi Titii tibi videtur. Et da rationes.

3. Utrum Titius parochus, de quo in casu, a Can. Poenitentiarium Sengleae absolvi possit.

Solutio :

Ad I — A). Ut quis in parochum sive per concursum sive per electionem aut praesentationem seu nominationem institui valeat, sequentibus dotibus praeditus esse debet: I. Ut sit in s. presbyteratus ordine constitutus (Can. 453, p. 1), et hoc quidem ad validitatem; etenim officia “quae curam animarum sive in foro externo sive in interno secumferunt, clericis nondum sacerdotio initiatis conferri valde nequeunt” (Can. 154). Ante Codicis publicationem, etiam simplex clericus dummodo in talibus conditionibus constitutus ut “infra annum” ab accepta pacifica possessione paroeciae ad ordinem sacerdotalem promoveri valeret, poterat valide, et justis accedentibus causis etiam licite, in parochum institui; atque ipsa munia parochialia a potestate ordinis independentia exercere (1).

2. Sit insuper bonis moribus, doctrina, animarum zelo, prudentia, ceterisque virtutibus praeditus quae ad vacantem paroec-

(1) C. Trid., s. XXII, c. 4. De Ref.

ciam cum laude gubernandam jure tum communi tum particulari requiruntur (Can. 453, p. 2). Quare 1. Ordinarius:

a) "Ne omittat documenta, si qua sint, ex Curiae tabulario desumere quae clericum nominandum respiciunt et notitias, secretas quoque, si opportunum judicaverit, prudenter exquirere etiam ex locis extra dioecesim" (Can. 459, p. 3).

b) "Clericum examini super doctrina coram se et examinatorebus synodalibus subjiciat; a quo, de consensu eorundem examinatorum, potest dispensare, si agatur de sacerdote doctrinae theologiae laude commendato" (Can. 459, p. 3). Attamen periculum semel factum pro prima paroecia sufficit quando translatio fit proponente ac suadente Ordinario; non sufficit quando translatio fit ad instantiam parochi, nisi Ordinarius cum examinatorebus judicet idoneitatem adhuc perdurare eamque esse sufficientem ad novam parochiam (2).

B) Ad officium Canonici Poenitentiarum eligendus est sacerdos qui aptior pro loci qualitate ad propria munera adimplenda reperiatur; ceteris tamen paribus praeferatur doctor in s. Theologia vel J. Canonico. Expedit praeterea ut Canonicus Poenitentiarum, aetatis annorum triginta expleverit. Modificatum est igitur statutum C. Tridentini aetatem quadraginta annorum exigens (3).

Poenitentia tandem ne conferatur nisi prius de vita, moribus, doctrina candidati plane constiterit, salva lege concursus sicubi vigeat (Can. 399) et habita etiam ratione periculorum triennialium uti Can. 404 pro qualibet canonicatus collatione exigit.

Ad II — a). Inter diversas obligationes quibus parochus ex officio paroeciali tenetur habetur "Residentia". Parochus igitur ex Jure ecclesiastico residere debet in domo paroeciali prope suam ecclesiam. Potest tamen Ordinarius 1. ex justa causa permittere ut parochus alibi commoretur, dummodo domus ab ecclesia paroeciali non ita distet ut paroecialium perfunctio munerum aliquid inde detrimenti capiat (Can. 463, p. 1). Non tenetur tamen ad residentiam, 1) tempore vacantiae, 2) diebus quibus parochus piis exercitiis spiritualibus semel in anno va-

(2) Pontif. Comm., 24 Nov. 1920 ad I. Vide A.A.S., 1920, p. 574. Vide etiam decisionem a S.C. Conc. die 21 Junii 1919, quoad concursum, datam in A.A.S., 1919, pp. 318-321.

(3) Sess. XXIV, c. 8., De Ref.

cat, (Can. 463, p. 2 et 3). Tempore absentiae providere debet necessitatibus fidelium et substituere vicesgerentem. Si parochus ultra hebdomodam abest a paroecia, debet habere scriptam licentiam Ordinarii et Vicarium substitutum sui loco relinquere ab eodem Ordinario probandum, qui, ante talem approbationem, nequit valide gerere munera paroecialia et notanter nequit valide assistere matrimoniis (4). Quod si parochus religiosus sit, indiget praeterea consensu Superioris et substitutus vicarius probari debet tum ab Ordinario tum a Superiore (Can. 465, p. 4). Si parochus repentina et gravi de causa discedere atque ultra hebdomodam cogitur abesse, quamprimum per litteras Ordinarium commune faciat eique indicans causam discessus et sacerdotem suppletentem ejusque sset mandatis (Can. 465, p. 5).

Titius noster igitur quoties sine causa abfuit peccavit, quamvis juxta plures leviter tantum, licet per bimestre abfuerit sine venia Episcopi, relicto tamen idoneo vicario. Quodsi etiam per breve abfuit, nullo relicto vicario, graviter peccavit nisi brevissima fuit absentia, vel Sacerdotes non defuere populi necessitatibus consulere volentes. Insuper Titius quoties illegitime paroecia abfuit, fructus beneficii pro rata absentiae amisit eosque Ordinario l. tradere debet (Can. 2381, n. 1). Attamen animi levamen justa abundi causa est dummodo Ordinarii l. venia accedat et populi necessitatibus per idoneum vicarium consulatur. Ast alia ratio scilicet ad domus agrosque emendos, justa causa dicenda non est, imo graviter peccaminosa eo quod negotiatio quaestuosa est, quae negotiatio absolute aliena est a statu clericali (Can. 142), ita ut Titius non solum ab Ordinario l. coerceri potest poenis pro gravitate culpae (Can. 2380), sed juxta Decret. a S.C. Conc. die Martii 1950 lati, in excommunicationem l.s. Sanctae Sedi speciali modo reservatam incursus est (5).

b) In casu nostro parochus defunctum inunxit deinde sepulturam ecclesiasticam ei concessit. Quoad primum: supposito quod sub conditione inunxerit, parochus bene fecit. Etenim "physiologicis experimentis—ut verbis Piscetta-Gennaro utar—constat mortem realem (nempe separationem animae a corpore) non semper eo ipso momento, quo functiones vitales respirationis

(4) Comm. Pont. 14 Julii 1922.

(5) A.A.S., 1 Maji 1950, n. 6.

et sanguinis circulationis cessent, contingere. Plerumque enim vita aliquod tempore post expirationem perdurat: inspicienda enim est morbi, qui causa mortis fuit, natura, et quae fuerit ejus qui mortuus est constitutio. Igitur diuturno morbo defunctum vel post semihoram aut etiam post integram horam, repentinò vero morbo defunctum vel post plures horas sub conditione absolves et unica unctione inunges" (6). Imo si parocchus defunctum prius sub conditione absolvisset, et postea iterum sub conditione inunxerit satius fecisset.

Quoad sepulturam ecclesiasticam prae oculis habendus est Can. 1240 p. 1. qui sic se habet: "Ecclesiastica sepultura privantur, nisi ante mortem aliqua dederint poenitentiae signa: 1 etc. etc. 2 etc. etc..... 6 Alii peccatores publici et manifesti". Nunc vero inter peccatores publicos et manifestos sine dubio recensentur et illi qui in publico aut notorio concubinato vivunt. Sed hi omnes supra recensiti sepultura ecclesiastica privandi non sunt si "ante mortem aliqua signa dederint poenitentiae". Inter haec signa multi AA. recensent si quis in extremis constitutus sacerdotem advocet, si imaginem Christi e cruce pendentis osculatus fuerit, si contritionis actum eliciuerit etc. (7).

In nostro casu igitur, nisi certo constat et vulgo sciatur crucifixum in manibus defuncti positum fuisse ab aliis eo fine ut poenitentiae signum simularetur, praesumendum est defunctum ipsum subito morbo percussum, crucifixum e sinu extraxisse ad divinam misericordiam impetrandam. Quod si jure praesumendum est, nil vetat quominus, utique remoto scandalo, mortuus sepulturae ecclesiasticae tradatur. In dubio, si tempus sinat, ut Can. 1240 habet, consulatur Ordinarius; dubio permanente, cadaver sepulturae ecclesiasticae, remoto scandalo, tradatur. Animadvertendum tamen est cadaver sepulturae ecclesiasticae tradendum esse non quia cadaver inunctum fuit (ex inunctione non sequitur poenitentiae signum), sed quia defunctus cum crucifixo prae manibus inventus est.

Ad III — Canonicus poenitentarius etiam in ecclesia collegiali, ad normam Can. 401, obtinet a Jure pro foro interno, potestatem ordinariam quamvis indelegabilem, absolvendi a peccatis et censuris Episcopo reservatis sive sibi a se sive sibi a Co-

(6) *Elementa Theologiae Moralis*, ed. VI, Vol. V, n. 787.

(7) M. A. CORONATA: *De locis et temporibus sacris*, 1922, n. 257.

dice et quidem et extraneos in tota dioecesi, dioecesanos vero etiam extra dioecesim

Ex hoc sequitur quod parochus noster quotiescumque non habeat peccata vel censuras S. Sedi reservatas, potest ad Can. Poenitentiarium Ecclesiae Sengleae recurrere ab eoque absolvi. Sed quando Parochus habet peccata vel censuras S. Apostolicae reservatas, *in casibus ordinariis* a praedicto Canonico absolvi non potest, nisi saltem hic aliqua facultate ab ipsa S.S. munitus sit. Dixi "*in casibus ordinariis*" quia *in extraordinariis* h.e. sive *in periculo mortis* sive *in casu urgenti*, recursus patet ad quemlibet Poenitentiarium sicut patet ad quemlibet Sacerdotem in primo casu et ad quemlibet confessarium in secundo casu.

Canonicus Poenitentarius igitur *in periculo mortis* potest absolvere ab omnibus peccatis atque censuris quomodocumque reservatis, injuncto tamen onere poenitenti recurrendi intra mensem, postquam convalescit, per se vel per ipsum poenitentiarium, et quidem sub poena reincidentiae, ad illum qui censuram tulit si agatur de censura *ab homine* et ad S. Poenitentiarium, ad Episcopum aliumve facultate praeditum, si de censura a Jure lata et specialissimo modo S. Sedi reservata; eorumque mandatis parendi (Can. 2252).

In casu urgenti i.e. si censura l.s. exterius servari nequeat sine periculo gravis scandali permanere per tempus necessarium ut superior competens provvedeat, Can. Poenitentarius potest in foro sacramentali ab omnibus peccatis atque censuris, quoque modo reservatis, absolvere, injuncto onere recurrendi, uti supra. pro quomodocumque reservatis eorumque mandatis standi. Et si recursus fit moraliter impossibilis tunc, injunctis de jure injungendis, et imposita congrua poenitentia et satisfactione, onus recurrendi cessat, excepto casu quo agatur de absolutione censurae confessarii data complici in peccato turpi (Can. 2254).

Ex dictis patet quod parochus de quo in casu cum in excommunicationem l.s. S. Apostolicae *speciali modo* reservatam, propter negotiationem quae stuosam exercitam incursus sit, potest ad dictum Can. Poenitentiarium recurrere sive in periculo mortis sive in casu urgenti tantum et, juxta supra dicta, ab illo absolvi.

A. TABONE.